

her i dag, nemlig frihed og selvstyre til kommunerne, så de kan træffe den afgørelse, de synes er bedst for deres egen kommune.

Kl. 13:36

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 13:37

Erling Bonnesen (V):

Nu var den socialdemokratiske ordfører selv inde på, at man skulle sådan sats på det, der giver mening. Ja, det er jo lige præcis også det, som en hel del af de socialdemokratiske styrede kommuner rent faktisk gør – de er jo redet langt ud over stepperne. Og som vi også kan høre, er de med til at trække procenten opad.

Så jeg vil gerne spørge ordføreren, om man her fra det socialdemokratiske hovedkontor har fået talt med sine egne borgmestre om, hvordan de ser på, hvis man skulle til at suspendere udbudsreglerne. Som vi nu kan forstå, har de måske sådan en lidt anden tankegang, end der rent faktisk står på papiret. Men har man spurgt de socialdemokratiske borgmestre direkte, om de også gerne være med til at få det her suspenderet?

Kl. 13:37

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 13:37

Rasmus Prehn (S):

Jeg kan berolige Venstres ordfører med, at vi fra den socialdemokratiske folketingsgruppes side har et fantastisk godt samarbejde med vores borgmestre. Vi har jævnligt møder med dem, hvor vi diskuterer de her ting med vores borgmestre.

Hvis vi får forslaget her om at suspendere kravet om 26,5 pct. igennem, vil der ikke være en eneste af de her kommuner, der skulle til at lave noget om. Det er jo ikke sådan, at de skal holde op med at sende ting i udbud. De kan sende ting i udbud i samme omfang, som de hidtil har gjort, men det er dem selv, der bestemmer det; det er dem selv, der træffer afgørelse om, hvornår det er en god idé, og hvornår det er en dårlig idé.

Her risikerer vi altså, at vi med den ordning, der er nu med 26,5 pct., og hvor situationen er, at kommunerne under et skal være oppe på 26,5 pct., at der så vil være nogle kommuner, der vil blive tvunget til at sende ekstra ting i udbud. De har sendt deres snerydning i udbud, de har sendt deres rengøring i udbud, de har sendt forskellige ting i udbud, og pludselig skal de ind og

røre ved f.eks. folkeskolen eller børnehaver eller nogle andre ting, hvor de siger, at de faktisk hellere vil være fri. Eller de vil være tvunget til det på et område, hvor de kan se, at der sådan set ikke er noget marked, hvor der er udsigt til at få en billigere pris. Det er den tvang, vi vil være fri for. Det skal kommunerne selv bestemme.

Kl. 13:38

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Tak til ordføreren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 148:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunal bemyndigelse til nedsættelse af øråd og evaluering af de særlige øtilskud.

Af Flemming Bonne (SF), Niels Christian Nielsen (S) og Line Barfod (EL) m.fl.
(Fremsættelse 01.04.2009).

Kl. 13:39

Forhandling

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Forhandlingen er åbnet. Indenrigs- og socialministeren.

Kl. 13:39

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-mann):

Jeg vil gerne indledningsvis takke forslagsstillerne for intentionerne bag det her forslag.

27 mindre øers befolkningstal er gennem de sidste 70-80 år blevet halveret. Samtidig ved vi også, at de mindre øsamfund er påvirket af de grundlæggende samfundsmæssige tendenser, som jo altså også påvirker landdistrikterne, hvor der altså generelt sker en vandring fra land til by.

Jeg tror, vi alle sammen kan være enige om, at det liv og de værdier, der findes på de danske småøer, er noget, som vi bør værne om, og noget, vi skal bevare. Det er tydeligt, at der på øer-

ne findes et helt særligt værdifællesskab. Det er værdier som frivilligt lokalt engagement, tillid, ansvar og gensidig forståelse, værdier, vi har brug for til at tage med ind i fremtidens velfærdssamfund.

Jeg vil derfor gerne understrege, at det ligger regeringen meget på sinde, at det fortsat skal være attraktivt at bosætte sig, arbejde og drive erhverv på landets småøer. Derfor følger regeringen opmærksomt vilkårene for øerne og støtter en positiv udvikling gennem en bred vifte af indsatsområder. Forslagsstillerne har nævnt nogle af dem i bemærkningerne til forslaget.

Først ønsker forslagsstillerne at pålægge regeringen at fremsætte et lovforslag, der vil give kommunerne mulighed for at nedsætte direkte eller indirekte valgte øråd og ansættelse af ørådskoordinatore. Disse råd og koordinatore skal ifølge forslaget hjælpe med at administrere øtilskud. De skal være administrativt ansvarlige for de områder af den kommunale forvaltning, som henlægges til ørådets varetagelse, eller ørådene skal i det mindste høres over de kommunale initiativer, som berører dem.

Jeg vil gerne straks slå fast, at kommunalbestyrelserne efter min opfattelse allerede i dag har mulighed for at nedsætte et organ, der imødekommer forslagsstillernes ønsker. Kommunalbestyrelserne kan nemlig vælge at nedsætte såkaldte lokaludvalg. Medlemmerne af lokaludvalg udpeges af kommunalbestyrelsen, men dette kan også samtidig ske efter en indstilling. F.eks. kan foreningerne på en ø indstille medlemmer, og der er intet til hinder for, at lokaludvalget afholder en lokal afstemning for at finde ud af, hvem der skal indstilles. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at et sådant lokaludvalg skal høres over de kommunale initiativer, som berører deres område.

Med kommunalbestyrelsens og min godkendelse kan lokaludvalg endvidere selvstændigt varetage opgaver med f.eks. at udstede og dispensere fra lokalplaner, opgaver, der vedrører trafik og veje, opgaver vedrørende dag- og klubtilbud til børn og unge og opgaver efter de såkaldte kommunalfuldmagtsregler. Det sidste betyder, at et lokaludvalg f.eks. kan få til opgave at uddele støtte inden for kultur- og idrætsområdet.

Ud over lokaludvalg kan kommunalbestyrelserne i kommuner med småøer også vælge at involvere beboerne på en ø ved at nedsætte et såkaldt særligt udvalg. Som ved lokaludvalg kan kommunalbestyrelsen udpege medlemmer

blandt beboerne på øen. Særlige udvalg kan nedsættes til at rådgive kommunalbestyrelsen om de særlige interesser og ønsker, som hverdagen på en ø giver.

Endelig vil jeg nævne, at der er enkelte tilfælde, hvor det i forbindelse med kommunesammenlægninger før den seneste kommunalreform blev fastsat som vilkår, at der skulle nedsættes øudvalg. I nogle tilfælde er det fastsat, at øboernes repræsentanter i disse øudvalg vælges ved direkte valg på øen. I forbindelse med kommunalreformen blev det sikret, at disse vilkår fortsat er gældende.

Jeg er klar over, at forslagsstillerne forestiller sig både direkte valg til øråd, og at et sådant øråd får adgang til selvstændigt at varetage opgaver, som kommunalbestyrelsen i dag ikke har hjemmel til at henlægge til lokaludvalg. Det drejer sig ifølge forslaget f.eks. om opgaver vedrørende ældreområdet.

For så vidt angår spørgsmålet om direkte valg til et sådant øråd, mener jeg ikke, det vil være hensigtsmæssigt at indføre denne mulighed. Hvis der indføres mulighed for direkte valg til de foreslåede øråd, vil det bl.a. betyde, at der i de berørte kommuner vil blive mulighed for formelt at etablere et nyt folkevalgt organ ud over de allerede eksisterende. Så allerede dér synes jeg, der er grund til at stoppe op. I forbindelse med den seneste kommunalreform blev de regionale og lokale folkevalgte niveauer gennemgået og netop reformeret. Kommunerne blev større og fik yderligere opgaver, opgaver, hvor kommunalbestyrelserne står til ansvar over for vælgerne som et demokratisk valgt helhedsstænken- de organ. Hvis der gives adgang til at vælge endnu et underliggende folkevalgt led, vil dette billede blive noget mere mudret.

For så vidt angår spørgsmålet om de opgaver, sådan et øråd skulle have mulighed for at varetage, er det min opfattelse, at de nugældende rammer for f.eks. lokaludvalg er tilstrækkelige.

Jeg synes, der er en meget bred buket af muligheder, lokaludvalg har mulighed for at varetage – det er nogle meget forskelligartede og ikke mindst spændende og vigtige områder. Jeg kan derfor ikke støtte beslutningsforslagets del vedrørende nedsættelse af øråd.

Kl. 13:45

Dernæst ønsker forslagsstillerne, at der skal ske en evaluering af øernes økonomi, herunder færgedriften, øernes indvirkning på kommunernes økonomi og de særlige øtilskud.

Færgebetjeningen af småøerne blev med kommunalreformen entydigt et kommunalt ansvar. Den tidligere færgestøtte er omlagt til et generelt tilskud til kommuner med tilhørende øer. Omlægningen skete på baggrund af, at der med kommunalreformen er sikret større og mere bæredygtige kommuner.

Færgebetjeningen af de mindre øer er altså med kommunalreformen et entydigt kommunalt ansvar, som staten yder tilskud til. Det tilskud udgør i 2009 79,6 mio. kr., og jeg går så selvfølgelig ud fra, at kommunalbestyrelserne er bevidste om deres ansvar for osamfundene. Men netop fordi udgiften til en ny færge kan være en stor økonomisk belastning for den enkelte kommune, er jeg glad for, at der er oprettet en særlig færgepulje under Indenrigs- og Socialministeriet på 20 mio. kr. årligt i perioden fra 2008 til 2010. Herudover er der som led i aftalen om en grøn infrastrukturpolitik afsat 200 mio. kr. ekstra, så staten i endnu højere grad kan hjælpe med at medfinansiere kommunernes færgeinvesteringer.

Jeg vil også minde om, at der netop til investeringer og vedligeholdelse af færger og færgelejer er automatisk låneadgang for kommunerne, så udgiften kan spredes ud over en årrække på op til 25 år.

Endelig vil jeg minde om, at der under Transportministeriet er en ordning, der skal sikre gratis person-, cykel- og invalidebiltransport til og fra småøerne. Ordningen gælder for beboere med folkeregisteradresse på den enkelte ø og kan på den måde modvirke fraflytning fra øsamfundene.

Så der er altså rigtig gode, statslige støtteordninger til færgebetjeningen af småøerne. Hertil kommer så alle de øvrige støtteordninger, der retter sig mod fastholdelse og udvikling af bosætning og erhverv på småøerne. Under Indenrigs- og Socialministeriet er der f.eks. en pulje til forsøgsvirksomhed i landdistrikterne og de små øsamfund på 21,1 mio. kr. årligt, hvoraf 1,1 mio. kr. årligt er øremærket til Sæmmenslutningen af Danske Småøers Sekretariat på Strynø. Som eksempel på et støttet projekt vil jeg nævne, at Småøernes Aktionsgruppe gennemfører en fælles bosætningskampagne for de 27 småøer – et projekt, der støttes med 400.000 kr. i 2009.

Under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri hører Landdistriktsprogrammet og Fiskeriudviklingsprogrammet, og her er der oprettet særlige aktionsgrupper for småøerne, som indstiller projekter til fremme af levevilkår eller

nye arbejdspladser på øerne inden for en årlig ramme på 2,7 mio. kr., og under samme ministerium er der også en arealstøtteordning, hvor landmænd på de 27 småøer og Læsø, Samsø og Ærø årligt modtager i alt 12 mio. kr.

Endelig vil jeg nævne de regionale vækstfora, der har en forpligtelse i forhold til de særlige vækstudfordringer, som er i yderområderne. Regeringen har besluttet, at 35 pct. af de strukturfondsmidler, som Danmark modtager fra EU, skal komme yderområderne under et til gavn, herunder også småøerne. Som eksempel vil jeg nævne, at man på Orø er i gang med at etablere en ny Dagli'Brugsen med 4,3 mio. kr. i støtte fra EU efter indstilling fra Vækstforum Sjælland.

Jeg forstår så på forslagsstillerne, at de ønsker en undersøgelse af samtlige tilskud direkte eller indirekte rettet mod øerne, men en sådan undersøgelse vil efter min mening blive ganske omfattende og i virkeligheden måske for ufokuseret. Jeg tror ikke, det er det, småøerne har brug for. Mit indtryk er, at småøerne faktisk er glade for de mange forskellige ordninger, der eksisterer.

På færgeområdet var det imidlertid en stor omlægning, der fandt sted i forbindelse med kommunalreformen, og nu har reformen så virket i 2-3 år. Jeg vurderer derfor, at en undersøgelse af fordele og ulemper ved den eksisterende organisering og belysning af mulighederne for andre organiseringsformer er relevant, herunder også af øtilskuddet efter § 20 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommunerne. Jeg synes også, man skal inddrage erfaringerne fra andre nordiske lande, uden at det dermed er sagt, at deres model nødvendigvis er den rigtige for os i Danmark. Men jeg kan her tilkendegive, at jeg da i hvert fald gerne vil tage spørgsmålet op om en færgeundersøgelse med KL nu her til sommer.

Kort opsummeret, så mener regeringen altså, at kommunalbestyrelserne allerede har de værktøjer, der kan sikre, at de særlige interesser, beboerne på en småø har, bliver inddraget, eksempelvis ved at nedsætte særlige udvalg eller lokaludvalg med inddragelse af beboerne på småøerne. Endvidere er det regeringens indtryk, at de forskellige støtteordninger, rettet mod småøerne, fungerer efter hensigten, hvorfor der ikke er behov for en generel øundersøgelse.

Samlet kan regeringen derfor ikke støtte forslaget, men som nævnt, finder jeg det naturligt at tage spørgsmålet om en nærmere undersøgelse

se af organiseringen og økonomien på færgeområdet med KL til sommer.

Kl. 13:51

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak. Der er en kort bemærkning. Hr. Flemming Bonne.

Kl. 13:51

Flemming Bonne (SF):

Tak for et fyldstgørende indlæg. Jeg har behov for lige at spørge ministeren om, hvorvidt ministeren ikke kunne vise lidt større åbenhed i forhold til at få gennemført nogle af de undersøgelser, vi lægger op til. For vores forslag går jo i virkeligheden på, at vi gerne vil give et øråd større kompetence, end et lokaludvalg kan få i forhold til styrelsesgrundlag. Vi vil gerne sikre, at et lokalt øråd får større direkte indflydelse på, hvad der skal ske både med servicen på øen og med færgefarten. Færgefarten er jo et utroligt vigtigt anliggende, for at øerne kan fungere og udvikle sig.

Kl. 13:52

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ministeren.

Kl. 13:52

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-mann):

Tak for spørgsmålet. Det synes jeg sådan set at jeg netop fik redegjort meget detaljeret for i min besvarelse. Kommunalbestyrelserne har jo mulighederne i dag for at få nedsat de her organer, som imødekommer de ønsker, som er på øerne, netop ved at de kan nedsætte såkaldte lokaludvalg, og at medlemmerne dels kan udpeges af kommunalbestyrelsen, dels kan indstilles. Jeg har ikke nogen erfaring med, at kommunalbestyrelserne ikke skulle være indstillet på at være imødekommende over for ønsket om at få input og gode ideer og forslag fra de nedsatte lokaludvalg.

Kl. 13:52

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Flemming Bonne.

Kl. 13:52

Flemming Bonne (SF):

Der har for nylig været en høring om småøernes vilkår i Landstingssalen, og det var, synes jeg, en meget interessant debat, der kom i kølvandet på ministerens forgængers indlæg. Noget af det, som jeg hæftede mig ved, var, at man på nogle øer har den klare opfattelse, at en del af ørådspuljen bliver brugt til at dække underskud i kommunekassen. Det vil sige, at hele øtilskud-

det, efter det er lagt ud som bloktilskud, ikke tilfalder ørådet.

Det er en del af intentionen med dette forslag at sikre, at de penge, der er tænkt afsat til øerne, også kommer derud, og at ørådet får kompetence til at disponere.

Kl. 13:53

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ministeren.

Kl. 13:53

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-mann):

Jeg mener ikke, at der på nogen måde er tvivl om, at det tilskud, der netop går til færgebetjening, også skal bruges til færgebetjeningen. Kommunalbestyrelserne har ansvaret øsamfundene, og det særlige tilskud, der netop gives til færgebetjeningen, anser jeg som øremærkede midler, og jeg er da slet ikke blevet gjort bekendt med, at de midler ikke er blevet brugt sådan, som de er givet. Så jeg mener, at det er meget tydeligt, at færgebetjeningen simpelt hen med kommunalreformen er et kommunalt ansvar, som staten yder et tilskud til, og at kommunalbestyrelserne uden tvivl er bevidste om deres ansvar og også handler derefter.

Kl. 13:54

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Så er det hr. Niels Christian Nielsen.

Kl. 13:54

Niels Christian Nielsen (S):

Tak til ministeren for hendes redegørelse. Man kan være enig i svarene eller ikke, men ministeren er jo inde på, at de generelle tilskud sådan set fungerer udmærket. Men udmærket i forhold til hvad? kan man så sige. For hvis man ser befolkningstilvæksten på de 27 danske småøer, for at tage det som eksempel, kan det i hvert fald konstateres, at siden kommunalreformen i 2005, hvor der var 5.304 beboere på øerne, er tallet faldet til 5.059 i 2008. Så ét er, hvad man siger virker, og noget andet er, hvad effekt det har. Det er jo netop det, der er interessant. For hvis man ser befolkningstilvæksten – eller nærmere det modsatte – kan man se, at inden for de sidste fire årtier er befolkningen på de 27 danske småøer blevet halveret. Det er reelt det, man skal forholde sig til, for ellers kan man hurtigt se, hvornår den sidste beboer forlader øerne.

Nu nævnte ministeren selv, at persontransport er gratis, men det store problem og den store udfordring er netop i forhold til gods- og varettransporten. Den skal man betale for. Så hvordan ser ministeren på den løsning, at gods- og

varetransport til småøerne også skulle være gratis?

Kl. 13:56

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ministeren.

Kl. 13:56

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-
mann):

Jeg er bekendt med, at der har været ønsker fremme om gratis gods- og varetransport, og det er ikke noget, jeg umiddelbart ser som en farbar vej. Det, jeg til gengæld ser som en farbar vej, er at skabe vilkår for erhvervsudvikling og turisme, for vi er jo naturligvis alle sammen er optagede af den befolkningsudvikling, som spørgeren også selv sætter fokus på, og som jo ikke er sket siden kommunalreformen, men som er resultatet af 70-80 års udvikling, idet at man rejser fra land til by.

Derfor handler det jo altså om at skabe bedre vilkår for erhvervsudvikling og for turisme på øerne, og der synes jeg vi ser en række glimrende eksempler på, at man simpelt hen får etableret nogle lokale produkter, som er af en sådan kvalitet og har en så høj efterspørgsel, at øerne oplever øget tilgang af turisme og dermed også et meget mere attraktivt erhvervsliv. Jeg tror, at hvis vi så vidt muligt også kan medvirke til at fremme de kvaliteter, som vores øsamfund har, kan det være med til at hjælpe på, at det er et attraktivt sted både at bo, leve og arbejde.

Kl. 13:57

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Niels Christian Nielsen.

Kl. 13:57

Niels Christian Nielsen (S):

Det sidste kan jeg jo ikke være uenig med ministeren i, netop i forhold til at understøtte, at det kan fortsætte og udvikles, for selv på øer, hvor man har iværksættere på fødevarerområdet og lignende, kan vi jo se, at der stadig væk er en befolkningsafvikling.

Kunne ministeren ikke forestille sig, at man for at understøtte det gav positiv særbehandling netop i forhold til de iværksættere, også inden for fødevarerområdet? For det er jo netop arbejdspladser, der skal være bærende for, at man stadig væk har en befolkning på øerne.

Kl. 13:58

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ministeren.

Kl. 13:58

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-
mann):

Som nævnt har jeg noteret mig det ønske og det forslag om sådan gratis færgetransport. Og jeg synes jo, at vi sådan set allerede er kommet rigtig langt – alene det, at vi med den her økortordning har sikret gratis transport for personer og af cykler og invalidebiler.

Så vil jeg også minde om, at det her med takstfastsættelser naturligvis er et kommunalt ansvar, så hvis der er nogle kommuner, der gerne vil eksperimentere med at lave gratis gods-transport til og fra øerne, er muligheden der for, at de kan lave nogle sådanne forsøg. Men jeg har lidt svært ved at se, at det er staten, som skal bidrage med en fuldstændig gratis færgetransport til småøerne, for så støder vi ind i et andet problem: Hvad så med færgerne til Ærø, Læsø og Samsø og alle genvejsfærgerne?

Kl. 13:59

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den første ordfører er så hr. Erling Bonnesen fra Venstre.

Kl. 13:59

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Jeg tror, at der her i Folketinget er bred tilslutning til at hjælpe øerne og øboerne med de særlige udfordringer, man nu engang har ved at bo rundtomkring på øerne. Derfor er jeg også glad for, at regeringen rent faktisk gør noget ved sagen, og der er også sikret adskillige gode tilbud, som vi netop også har hørt det her i ministerens redegørelse. Lad mig her blot lige kort nævne landdistriktsprogrammet, fiskeriudviklingsprogrammet, puljen til forsøgsvirksomhed i landdistrikterne og de små øsamfund samt de regionale vækstfora, ligesom der er forskellige andre lokale tiltag og løsninger.

Rundt i landet er der forskellige og gode traditioner for øudvalg af forskellig art. Derfor må det også undre, at man kommer med dette beslutningsforslag, hvor det nye fra forslagsstillerens side synes at være ren administration og – kunne man næsten sige – rent papirflytteri, for pengene vil netop komme til at gå til at udfylde nogle papirer. Der ser vi i Venstre hellere, at pengene går direkte til at løse opgaverne, sådan som det rent faktisk også gør i dag.

Øboerne har allerede nu gode muligheder for at organisere sig og engagere sig direkte i varetagelsen af øernes interesser, f.eks. med etablering

af lokaludvalg og med deltagelse i disse, og det vil være uhensigtsmæssigt at nedsætte et yderligere udvalg. For ca. 2 år siden blev de forskellige folkevalgte organer gennemgået, analyseret og evalueret, og der blev lavet en kommunalreform på baggrund af resultaterne. Derfor giver det ikke nogen mening at lave nye omvæltninger i den struktur, der blev resultatet, og som altså også kan bruges meget fleksibelt rent lokalt i forhold til øerne.

Øernes udfordringer er meget forskellige netop på grund af øernes forskellighed. Det kræver forskellige løsninger, og opgaverne løses derfor bedst lokalt. Folketinget skal sikre, at rammerne er til stede, og i disse år er også færgespørgsmålet meget aktuelt. Jeg glæder mig derfor over, at der de sidste par år er afsat gode støttepuljer, der kan søges ved færgeduskiftninger.

Jeg vil også afslutningsvis glæde mig over, at staten hvert år udbetaler større milliontilskud netop målrettet til øerne. Derfor kan Venstre ikke støtte det foreliggende beslutningsforslag.

Kl. 14:01

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Niels Christian Nielsen, Socialdemokratiet.

Kl. 14:02

(Ordfører)

Niels Christian Nielsen (S):

Der findes klimaforandringsfornægttere, og så findes der øfornægttere. Den årvågne læser af det her forslag til folketingsbeslutning vil konstatere, at forslagsstillerne absolut ikke hører til den sidste kategori, ej heller til den første.

Den seneste kommunalreform har ikke medført en stigende befolkningsudvikling på vores småøer, desværre. Tværtimod er befolkningstallet gennem de sidste fem årtier blevet cirka halveret, så det samlede befolkningstal nu udgør lidt over 5.000 på eksempelvis de 27 danske småøer, der er med i Sammenslutningen af Danske Småøer. Om diverse kommunalreformer bærer skylden eller dele af skylden, ja, det får vi nok aldrig opklaret. Derimod er der ingen tvivl om, at manglende demokratisk repræsentation og dermed også manglende indflydelse i eksempelvis kommunalbestyrelser fra øboernes side spiller en stor rolle.

Efter kommunalreformen i 2005, hvor stor-kommuner blev dannet, er det ikke nødvendigvis småøernes tarv og udvikling, der har stået øverst på kommunalbestyrelsernes dagsorden. Hvis der endelig er øboer repræsenteret i en

kommunalbestyrelse, har det oftest været tilfældighedernes principper, der har rådet.

Op til kommunalreformen i 1970 havde de enkelte øer dog deres eget sogneråd. Hvis vi skal sikre, at vores småøer også fremover er beboede, skal der gøres en ekstraordinær indsats fra regeringens og Folketingets side. Kommuner med småøer kan ikke selv løfte den her opgave. Derfor er dette beslutningsforslag et lille skridt i den rigtige retning, så vi kan få opbremsset den sivende affolkning, der sker for nærværende.

Vi ønsker ikke sognerådene tilbage, men vi ønsker, at de ildsjæle, iværksættere, håndværkere, børnefamilier og ældre, der bor eller ønsker at bo på en ø, får en direkte eller indirekte indflydelse på de beslutninger og beslutningsprocesser, der vedrører øforhold. For netop ved at udvikle og styrke lokaldemokrati på småøerne, tror vi på, at bosætning og erhvervsudvikling kan blive stimuleret. Det kræver dog en ændring af den kommunale styrelseslov, så kommuner med småøer får mulighed for oprettelse af direkte eller indirekte valgte øråd.

I et skriftligt svar fra tidligere velfærdsminister Karen Jespersen til Folketingets Kommunaludvalg den 27. november 2008 svarede ministeren bl.a., at en kommunalbestyrelses adgang til at tillægge et særligt udvalg en beslutningskompetence er særdeles begrænset. Svaret var givet på baggrund af spørgsmålet, om den kommunale styrelseslov netop rummer mulighed for oprettelse af egentlige øråd på småøerne, som kan udstyres med reel kompetence i forhold til færgedrift, lægebetjening, undervisning osv.

I forbindelse med kommunalreformen – ved § 44 i lov om revision af den kommunale indledning – blev det sikret, at tidligere fastsatte vilkår om en kommunalbestyrelses forpligtelse til nedsættelse af øudvalg blev opretholdt. Det betyder på dansk, at hvor der før var en forpligtigelse til at nedsætte et øudvalg, skulle den nye sammenlagte kommune føre forpligtelsen videre på uændrede vilkår.

Så er det i nogle af disse vilkår fastsat, at øboernes repræsentanter i udvalget vælges ved direkte valg på øen. Disse forpligtigelser er igen tilfældige. Og i et svar til Folketingets Økontaktudvalg den 24. oktober 2008 svarede velfærdsministeren, at hverken ministeren eller ministeriet havde et overordnet kendskab til, hvilken type udvalg eller råd m.v. de enkelte kommunalbestyrelser havde nedsat eller ville nedsætte.

Med den foreslåede ændring af den kommunale styrelseslov får vi nu gjort op med det brogede og spegede billede, der er omkring øboernes mulighed for at øve indflydelse på de forhold, der vedrører småøernes forhold.

Færgerne er uomtvisteligt livsnerven til og fra småøerne, og selv om persontransporten for de fastboende er gratis, er betalingen for gods- og varetransport en klods om benet for netop erhvervene på småøerne. For en dagligvarebutik betyder det forlods en fordyrelse af dagligvarerne, som der kun er beboerne og de besøgende til at betale. Her er der en naturlig smertetærskel for prissætning, som gør det meget, meget vanskeligt at få en nogenlunde indtjening f.eks. til en økøbmand. En løsning kunne jo være at side stille landevejene og vandvejene.

Beslutningsforslaget lægger således op til at give økommunerne et sæt fælles spilleregler i forbindelse med oprettelse af direkte eller indirekte valgte øråd.

Vi vil ikke miste en brik i den mangfoldighed, der gør Danmark til noget særligt. Livet på de danske småøer er nemlig en brik af særdeles høj værdi for Danmark.

Stem for dette konstruktive og nødvendige beslutningsforslag, så den kommunale styrelseslov bliver moderniseret og opdateret i forhold til kommuner med småøer og de særlige øtilskud bliver evalueret, så vi konkret kan måle, om de direkte og indirekte øtilskud har været med til at skabe resultater eller i det mindste har været med til at bremse for en ellers yderligere fraflytning.

Sluttelig vil jeg sige, at hvis nationalsangen havde samme status som grundloven, så ville der slet ikke herske tvivl, for så skulle øerne være beboet, og ædle kvinder, skønne mør/og mænd og raske svende/bebo de danskes øer/bebo de danskes øer.

Jeg ser frem til et meget positivt og konstruktivt udvalgsarbejde.

Kl. 14:07

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Der er en kort bemærkning. Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 14:07

Erling Bonnesen (V):

Jeg tror, at når vi først har været igennem alle partiernes ordførertaler, vil der vise sig et billede af, at samtlige partier her i Folketinget går ind for at hjælpe de forskellige øer med de særlige udfordringer, de har. Det er også helt tydeligt, at der jo er mange både store og små ordninger,

som man kan trække forskelligt på rundtomkring. Det tror jeg også der er stor enighed om, for det er jo rent faktisk fakta. Så kan man jo stille sig det spørgsmål, om der så er fokus på det, når der i virkeligheden melder sig nogle opgaver, som tingene nu er organiseret i dag, og der kan vi jo klart sige ja, for det bedste bevis har vi jo lige præcis ved, at vi i disse år har nogle særlige udfordringer om udskiftning af færger.

Hvad er det så, der sker? Jo, rent faktisk sker der det, at VK-regeringen får afsat nogle puljer sammen med Dansk Folkeparti til det. Så det er jo en rigtig god understregning af, at når det først bliver veldokumenteret, at der er et problem, så bliver der lyttet i kommunerne, de bakker det op, og man lytter også i regeringen og et flertal her i Folketinget.

Så det er rent faktisk godt, og så er mit spørgsmål: Hvorfor så i alverden begynde at bruge penge på det forslag om, at vi skal bruge flere penge på administration? Er det ikke helt overflødigt?

Kl. 14:09

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:09

Niels Christian Nielsen (S):

Nu pådutter Venstres ordfører jo os Socialdemokrater noget ved at sige, at det er ren administration det hele. Nej, det her er jo netop i forhold til øboerne og deres indflydelse på de forhold, der har med deres dagligdag på øerne at gøre, og som ordføreren selv er inde på, er færgedriften, færgefarten, jo netop livsnerven til og fra småøerne.

Hvorfor skal øboerne ikke have indflydelse på afgangsfrekvensen for deres øfærger? Jeg kan give et eksempel. På Strynø, som ordføreren kender til og måske har besøgt, starter færgen om morgenen fra Rudkøbing. Der ønsker øboerne, at den skal starte fra Strynø. Og det er jo netop nogle af de områder, som øboerne skal have indflydelse på og også være rådgivende inden for i forhold til kommunalbestyrelsen. Så det er selvfølgelig en ting, at der er afsat de godt 240 mio. kr. til at bygge nye færger for, men en anden ting er jo driften i dagligdagen, der er den store udfordring for kommunen. Og igen for at tage Langeland som eksempel vil jeg sige, at det jo ikke ligefrem er en rig økommune. Men man har de ildsjæle på øerne, og de skal være bærende for, at der kan fortsætte en befolkningsudvikling.

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 14:10

Erling Bonnesen (V):

Jamen naturligvis skal øboerne have indflydelse på deres egen situation. Det er jo rent faktisk også det, som de får i den konstruktion, som ligger nu, hvor man kan nedsætte forskellige former for udvalg, som vi også har hørt ministeren redegøre for. Så hele den side af sagen er jo fuldstændig overflødig i forslaget her, for alle er jo enige om, at man skal have mulighed for indflydelse, og heldigvis også forskellige muligheder for formerne for indflydelse, for nogle steder siger man jo, at man nok selv skal finde ud af det rent lokalt; andre steder siger man, at man gerne vil have kommunen lidt mere på banen; og andre steder vil man gerne have staten lidt mere på banen. Alt i alt er der jo lige præcis brug for forskellige løsninger på forskellige situationer rundt omkring.

Så henviser ordføreren nu til sidst til nogle særlige Strynøproblematikker. Ja, dem hørte vi også om i sidste valgkamp, og her er det også, at vi rent faktisk samstemmende opfordrer lige præcis den lokale kommunalbestyrelse til at prøve at sætte det på dagsordenen, så det kan blive konkretiseret lidt mere. For det viser sig jo rent faktisk også, at man siger, at det ikke er lige nu, man har brug for at udskifte færgen, men måske om 3, 4, 5 år, når de nuværende tilladelser løber ud. Så det har sådan set overhovedet ikke en pind med det her at gøre. Så jeg må bare sige, at der ikke rigtig er nogen argumentation for det her, men jeg har ikke fået svar på, hvorfor der skulle bruges flere penge på administration. Det ser jeg ikke nogen grund til at vi skal.

Kl. 14:11

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 14:11

Niels Christian Nielsen (S):

Nu er spørgsmålet, hvad ordføreren mener med administration, for netop med hensyn til at understøtte en fortsat befolkningsudvikling er det med de særlige øpuljer og lignende, der findes både i forhold til det, vi beslutter her i Folketinget, og så sandelig også i forhold til EU-midlerne. Der er det netop en økoordinator, som skal kunne rådgive os, i det her tilfælde øudvalgene, ud fra, hvad det er for nogle tilskud, der får mest effekt.

En ting er i forhold til øudvalgene, noget andet er i forhold til kommunalbestyrelsen, og som jeg var inde på i min ordførertale, er det jo helt tilfældigt, om en ø har en repræsentant i en kommunalbestyrelse, og det tror jeg at ordføreren vil give mig ret i. Men netop igen for at understøtte en forhåbentlig positiv befolkningsudvikling på småøerne skal beboerne også have mulighed for at have en beslutningskompetence også i forhold til f.eks. øfærgerne.

Kl. 14:12

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Henrik Brodersen, Dansk Folkeparti.

Kl. 14:12

(Ordfører)

Henrik Brodersen (DF):

Jeg vil først sige tak til Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten for at tage emnet op og dele den bekymring, som Dansk Folkeparti har for de danske småøer, som vi synes at vi alt for længe har fået lov at stå lidt alene med. Bedre sent end aldrig.

Jeg kan så sige, at Dansk Folkeparti måske også har en bedre forudsætning for at løse problemerne end de tre nævnte partier. Og jeg må sige, at den måde, som B 148 er fremlagt på, ikke indeholder en løsning, der er god for det kommunale selvstyre eller for dem, der bor på de skønne øer.

En løsning med mere administration og mere kontrol for staten troede jeg ikke var oppositionens kop te. At få sat en undersøgelse i gang om, hvorvidt det giver over- eller underskud at have øer i kommunen, synes jeg ikke om, for det giver indtryk af, at man vil udstille øborgerne.

Jeg vil gerne medgive, at der er nogle steder, hvor kontakten fra småøerne til byrådet eller omvendt ikke har været god, og at man ikke har villet danne øråd eller øudvalg. Det er et problem, for det synes jeg faktisk at man skal. Men hvad med alle de steder, hvor det så bare kører, hvor de har nedsat det udvalg, og hvor de får lov til at have høringen? Skal de så pålægges noget mere administration, så de får færre penge til småøerne, som de rent faktisk kan bruge?

Jeg synes også, at det er lidt tyndt, når man er kommet ud af busken, at lade regeringen tage hele æren for tiltagene. Oppositionen kunne selv være kommet med noget bedre. At fremsætte B 148, et par dage før vi her på Christiansborg har en høring om øer, virker på mig, som om man hellere vil høres og ses end at handle. Men

jeg er sikker på, at vi kan få en god snak i udvalget om færgedrift, lægehjælp og bosætning.

Om lægehjælp kan jeg sige, at det er en svær opgave at rekruttere læger til provinsbyer med et indbyggertal på over 20.000 mennesker, og derfor skal der nok gås andre veje på vores øer. Her tænker jeg på lægehelikoptere, førstehjælpskurser til alle øboere, 0,25 mia. kr. til nye og hurtigere færger. Det er noget, som Dansk Folkeparti har fået igennem, fordi vi kunne se, at der var en negativ udvikling, og det har der været i mange år, desværre.

Angående alle de puljer, der bliver omtalt i B 148, er det jo sådan, at de er til forskellige formål. Der er nogle til kultur, nogle andre til erhvervslivet, og jeg tror ikke, at kulturfolk er vilde med, at deres penge går til erhvervslivet, eller omvendt.

Dansk Folkeparti kan ikke støtte B 148, som det foreligger her, men jeg helt enig i den første passus i bemærkningerne om, at livet på de danske småøer udgør en væsentlig værdi for Danmark, og at vi uden dem ville miste mangfoldigheden. Så vi skal herfra gøre, hvad vi kan, for at få det til at blomstre, om det så er for erhvervslivet, færgedriften, lægebetjeningen og børnefamilierne. Men lad os nu tage debatten og få en snak om det i udvalget og måske finde en rigtig god løsning på det.

Kl. 14:15

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Der er en kort bemærkning. Hr. Flemming Bonne.

Kl. 14:15

Flemming Bonne (SF):

Jeg vil godt lige sikre mig, at jeg hørte rigtigt. Jeg hørte ordføreren sige noget om, at han ikke kunne forstå, hvorfor man kommer med et forslag, der vil medføre mere kontrol i forhold til øerne og mere administration i forhold til øerne.

For god ordens skyld vil jeg gerne sige, at det de forslag er fremsat for at skabe mere selvvaltning, større selvbestemmelse for de mennesker, der bor på øerne, og så er det fremsat for at skabe orden i økonomien med alle de forskellige tilskudsordninger, der er, og således at de kommende øråd selv er i stand til at disponere over flere ting i deres hverdag, end de kan i dag, hvor de er en del af en økommune.

Kl. 14:16

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 14:16

Henrik Brodersen (DF):

Jamen altså, som jeg læser det, gælder det jo de steder, hvor det ikke er lykkedes at lave øråd. Jeg ved, at der har været problemer nede, hvor Socialistisk Folkepartis ordfører kommer fra, og kan så undre mig over, at han i den periode, hvor han sad i kommunalbestyrelsen, inden han blev valgt til Folketinget, ikke har gjort tiltag til at få et øudvalg. For det virker jo rent faktisk mange steder her i landet.

Der, hvor jeg kommer fra, er vi så heldige at være beriget med Omø og Agersø, og der har man i Slagelse Kommune og i gammel Skælskør Kommune haft øråd, og hver gang der har været nogle ting på øen, som kunne have øernes interesse, er de blevet sendt over. Der sidder to repræsentanter for hver ø og et byrådsmedlem, og det har været sådan, at dem på øerne skiftes til at have formandsposten; de bliver hørt hver gang, og det synes jeg, man skal gøre.

Så de steder, hvor det ikke fungerer, synes jeg da i hvert fald, at man kan henstille til kommunalbestyrelserne at gøre det, men ligefrem at pålægge dem administratorer og alverdens ting synes jeg måske lige er at gå over strengen.

Kl. 14:17

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Flemming Bonne.

Kl. 14:17

Flemming Bonne (SF):

Jeg bliver nødt til at sige, at den kompetence, de nuværende øudvalg råder over, slet ikke står mål med intentionen bag det forslag, der er fremsat. Tanken med de nye øråd er jo, at de skal have væsentlig større kompetence og beslutningskraft i forhold til deres egne livsvilkår. Man kan diskutere, hvor meget effekt de nuværende øudvalg har. Jeg mener godt, at der kan strammes op om det her, således at det bliver mere interessant for øboere at lade sig vælge ind i et øråd – direkte eller indirekte valgt.

Kl. 14:18

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:18

Henrik Brodersen (DF):

Som det også tidligere i dag er blevet sagt heroppefra, er der jo stor forskel på vores danske småøer. Der er nogle ganske få, som ikke er med i sammenslutningen, hvor der kun bor en eller to familier, og så har vi også sammenslutningen med de 27 øer, hvor Fur er den største med over 1.000 indbyggere, tror jeg, der er dér, og så har vi

et par ganske små – jeg mener, det er Birkholm og Hjortø – hvor de er nede på 8-10 indbyggere. På Fur kan det måske være en fordel, men der har de det jo i forvejen, mig bekendt, og at pålægge en kommune at lave et øråd på en ø, hvor der måske kun er otte indbyggere, er måske sådan lidt i overkant. Der må man kunne se, om ikke man kan finde en forståelse hen over vandet, er jeg lige ved at sige.

Kl. 14:19

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Henriette Kjær fra De Konservative.

Kl. 14:19

(Ordfører)

Henriette Kjær (KF):

Vi Konservative synes, at det er godt, at vi får en debat om forholdene på de danske småøer. Der er mange fordele ved, at vores øer er beboet, og det skal være muligt at leve et moderne liv med medindflydelse og god infrastruktur på vores øer. Vi Konservative er optaget af, at vi hele tiden tilpasser udviklingen på øerne med det øvrige samfund, så de mennesker, der bor der, føler sig som en del af resten af Danmark.

Derfor synes vi også om tanken om, at der nedsættes øråd på de danske småøer. Det vil give indflydelse til øboerne og også skabe engagement og kræve stillingtagen fra øboerne og den kommune, man hører til. Vi synes omvendt også, at det er et meget vidtgående ansvar, man vil pålægge disse øråd. Vi har jo netop vedtaget, at kommunerne skulle være større af hensyn til ekspertisen og muligheden for at løse mere komplicerede opgaver end tidligere. Derfor synes vi ikke, at der er nogen fornuft i at lave nye minikommuner. Men vi vil meget gerne opfordre til, at man i de kommuner, hvor der er småøer tilknyttet, opretter lokaludvalg, der kan få temmelig vidtgående kompetencer og indflydelse.

Derudover ønsker forslagsstillerne, at der skal ske en evaluering af kommunernes økonomi, herunder færgedriften, øernes indvirkning på kommunernes økonomi og det særlige øtilskud. Da vi med kommunalreformen netop besluttede, at færgebetjeningen af småøerne entydigt skulle være kommunernes ansvar, og den tidligere færgestøtte nu er omlagt til et generelt tilskud til kommuner med tilhørende øer, ser vi ikke nogen grund til at ændre på det her og nu.

Hvis der er nogle kommuner, der skulle mene, at de er for dårligt kompenseret i forhold til opgaven, bør de jo drøfte sagen med regeringen

på det årlige møde om kommunernes økonomiske ramme. Jeg synes dog, det er værd at gøre opmærksom på, at vi med trafikaftalen fik afsat ekstra 200 mio. kr. til færgedriften. Ud over penge til færgedriften er der mulighed for en lang række yderligere tilskud, som vi Konservative ikke mener behøver at blive evalueret. Måske er det mere relevant at finde ud af, om øerne i tilstrækkelig grad benytter sig af de muligheder, der er for at søge midler fra forskellige puljer. Det er en opgave, som vi mener påhviler kommunerne at hjælpe småøerne med at finde ud af. Her er jeg også sikker på, at Indenrigsministeriet og andre relevante ministerier kan være behjælpelig med at rådgive om mulighederne samt gøre opmærksom på de forskellige ordninger.

Vi må altså afvise forslaget, men er sådan set enige i, at man godt kan gøre en større indsats for at få oprettet lokalråd på småøerne. Vi mener, at forslaget her er for vidtgående og vil føre til mere administration end godt er. Tak.

Kl. 14:22

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Marianne Jelved fra De Radikale.

Kl. 14:22

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Da vores kommunalordfører ikke kan være til stede i dag under disse tre behandlinger, siger jeg, hvad Det Radikale Venstres folketingsgruppe mener.

Vi er sådan set positive over for tankegangen om at forbedre den demokratiske proces ved at inddrage øboerne i deres egne forhold, men synes også, at det er lidt overdrevet at formalisere øråd i den kommunale styrelseslov. Vi kan bedre lide tanken om, at man på kommunalt niveau uddelegerer opgaver og indflydelse, ligesom vi kender det fra landsbykontaktudvalg og borgerforeninger og lignende.

Derfor synes vi ikke, at der er nogen grund til at stille øer anderledes end landsbyer og bydele, der også kan have særlige ønsker om at få en særlig indflydelse på deres egne anliggender. Det synes vi er rigtig god idé, men det bør rejses ude lokalt, og kommunalbestyrelserne bør selv kunne håndtere disse udfordringer.

Jeg skal også lige om økonomi i færgedrift gøre opmærksom på, at der jo i aftalen, en grøn transportpolitik, er afsat penge til forbedring af færgetilskårene. Den er langt de fleste partier i Folketinget med i.

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Så er det fru Line Barfod, Enhedslisten.

Kl. 14:24

(Ordfører)

Line Barfod (EL):

Den store kommunalreform, som regeringen og Dansk Folkeparti gennemførte, indskrænkede jo kraftigt demokratiet i Danmark. Der er langt færre mennesker, der i dag er med til at træffe de politiske beslutninger, end der var tidligere. Hvis man ser på, hvor mange færre politikere der er blevet, hvor mange færre mennesker der er direkte involveret i demokratiet igennem de sidste 30-40 år, så vil man se, at det virkelig er markant færre, der i dag deltager aktivt.

Vi foreslog i forbindelse med kommunalreformen, at man så skulle indføre en pligt for kommunerne til at oprette lokalråd, øråd osv., så det kunne sikres, at man stadig væk havde en form for demokratisk indflydelse i de mindre samfund i Danmark. Det mener vi i den grad der er behov for, og det kan man jo også tydeligt se, sådan som virkeligheden har udviklet sig, og derfor er vi også medforslagsstillere på forslaget her om øråd og bedre vilkår for øerne.

Noget af det, vi diskuterede meget i forhold til kommunalreformen, var jo netop, hvordan vi kunne sikre, at øerne ikke blev ofret, når kommunerne skal skære og skære i deres økonomi, fordi regeringen og Dansk Folkeparti holder dem i en økonomisk spændetrøje og ikke vil sikre, at der er penge til at løse de basale opgaver. Det var bl.a. i høj grad, hvad der kommer til at ske med færgedriften, vi diskuterede, fordi det er så fuldstændig afgørende for øerne at have en god færgedrift, så det sikres, at man kan komme frem og tilbage. Det er meget banalt, men også fuldstændig afgørende.

Desværre er der tegn på, at det kommer til at gå, som mange af os frygtede, og derfor er det altså rigtig vigtigt, at det ikke bare bliver ved de pæne ord, som Venstres ordfører var inde på, nemlig at vi alle sammen i løbet af debatten ville udtale os pænt og varmt om, hvor vigtigt det er med øerne. Det er ligesom bare ikke nok at stå her eller ved andre højtidelige lejligheder at tale pænt og varmt om det. Det er rigtig vigtigt, at man også omsætter det til virkelighed, hvis man virkelig mener det. Vi hører tit skåltaler fra regeringen og Dansk Folkeparti om, at de ønsker, at man skal kunne bo overalt i Danmark, og at det

er vigtigt med de små samfund. Men hvis man kigger på den politik, der bliver ført, vil man se, at det altså er det stik modsatte, der sker; så fjernes grundlaget for, at man kan bo på øerne, at man kan bo rundt omkring overalt i landet og ikke kun omkring de store byer. Når man fjerner muligheden for den lokale demokratiske indflydelse, når man fjerner sammenhængen i politikken i forhold til uddannelsessteder, trafik, erhverv, boliger osv., så der ikke længere er nogen, der skal sikre, at der er sammenhæng i det, der bliver gennemført på de forskellige områder, så er der ikke nogen til at sikre, at man stadig kan bo alle steder. Det, at man kan komme til og fra skole, uddannelsessteder, til og fra arbejde på nogle tider, der passer, er jo afgørende for, at der er nogle, der har mulighed for at bo der, andre end dem, der kan have et sommerhus eller har mulighed for at arbejde hjemmefra, og det er trods alt ret få. Hvis vi gerne vil have et levende liv på øerne, så kræves der altså noget mere.

Hvis vi gerne vil have, at der skal være mulighed for at have et lokalt erhvervsliv, for at der er nogle arbejdspladser, så kræver det, at man også der kan lave en ordentlig, sammenhængende politik. Det kræver også, at kommuner og regioner får ret til at være med til at støtte, at man kan have en lokal butik, kan være med til at støtte, at der kan komme gang i noget lokal produktion, at man kan se på, hvad der er for nogle muligheder på den her ø, hvad der kan sættes gang i, i stedet for det, som regeringen og Dansk Folkeparti i den grad har indført, nemlig at man forbyder og indskrænker kommunerne og regionernes mulighed for at sikre lokale arbejdspladser og for at sikre lokal produktion.

Der er masser af steder, hvor der ikke skal så meget til, for at man får gang i nogle ting, og vi har set nogle øer, hvor man har været rigtig gode til at få virksomheder i gang og ladet det inspirere hinanden osv., men det kræver også, at man har forudsætningerne. Og nogle steder skal der altså lige lidt støtte til, og det er vigtigt, at vi giver de muligheder, og det er vigtigt, at vi sikrer, at øboerne har mulighed for selv at have indflydelse på deres egen situation, har ret til at have noget at skulle have sagt om deres egen dagligdag.

Derfor er det vigtigt, at det ikke kun er de pæne ord, der kommer fra regeringspartierne og Dansk Folkeparti, men at det også bliver omsat til handling.

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Flemming Bonne, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 14:28

(Ordfører for forslagsstillerne)

Flemming Bonne (SF):

Jeg kan høre på ordførertalerne, at det forholder sig sådan, at der, selv om affolkningen af småøerne fortsætter, tilsyneladende ikke rigtig er nogen vilje til at styrke rammerne for, at øerne kan vende den negative udvikling selv. Pæne ord gør det desværre ikke alene; der skal noget handling til.

Selv om småøerne bebos af engagerede og kreative mennesker, der brænder for livet i deres lokalsamfund, skal der altså sikres nogle styringsmæssige rammer og nogle økonomiske muligheder, således at beboerne sammen med kommunalbestyrelsen kan skabe den nytænkning, der skal til, for at flere vil leve, bo og arbejde på øerne.

Forslaget til folketingsbeslutning er fremsat med henblik på at styrke og udvikle rammerne for lokaldemokratiet på de danske småøer, så bosætningen og erhvervsudviklingen bliver stimuleret. En vedtagelse af forslaget pålægger regeringen senest den 6. oktober 2009 at – som punkt 1 – fremsætte lovforslag til ændring af den kommunale styrelseslov, således at kommuner med småøer får mulighed for oprettelse af direkte eller indirekte valgte øråd og ansættelse af øadministratorer, som skal være ørådet behjælpelige med at administrere øtilskud og samtidig være administrativt ansvarlige for de dele af den kommunale drift, som efter aftale med kommunalbestyrelsen lægges ud til afgørelse i ørådet. Som punkt 2 pålægges regeringen at evaluere øernes økonomi, herunder færgedriften, øernes indvirkning på kommunernes økonomi – her tænker vi på forholdet mellem skatteindtægterne over for udgifterne – og de særlige øtilskud med henblik på at undersøge, om de har øget erhvervsudviklingen, bosætningen, antallet af iværksættere og virkelysten især på småøerne, men også gerne pege på yderligere ideer og eventuelt direkte eller indirekte tilskudsmuligheder, der kan styrke udviklingen yderligere på øerne.

Forslaget beskriver valgbarhed til ørådene med krav om fast bopæl på øen; og at sidde i ørådet udelukker medlemskab af kommunalbestyrelse og regionsråd. Forslaget omhandler li-

geledes ørådenes selvstændig varetagelse af opgaver, der henlægges til afgørelse efter aftale med kommunalbestyrelsen, og at ørådenes afgørelse derfor også kan indbringes for overordnede myndigheder, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Øtilskuddene – til færgedrift, til erhvervs- og kulturtiltag – kommer i dag fra en række kilder, fra landdistriktsmidlerne til investeringer på landbrugsbedrifter, fra Fødevarerministeriet, fra Lokale- og Anlægsfonden og fra EU. Fra forslagsstillerne ønskes en evaluering af, dels om disse tilskud samlet set har styrket udviklingen på øerne, dels om andre tiltag eller tilskud kan sætte yderligere gang i udviklingen.

Danmark er i en fase, hvor væksten både i den offentlige service, erhvervsudviklingen og bosætningen centraliseres og trækker mod de store vækstområder. Det er en udvikling, der trækker Danmark skævt og efterlader udkantskommuner, landdistrikter i udkantsområder og de danske småøer i en uhyre vanskelig situation. Landbrugets industrialisering fremmer også den skæve udvikling. Når arbejdspladserne forsvinder og de offentlige servicetilbud forsvinder, siver befolkningen langsomt væk fra udkantsområderne, og de danske småøer har mistet mange fastboende. Der bor i dag kun 5.000 mennesker på vores små øer.

Kl. 14:33

Hvis vi vil fastholde og udbygge bosætningen og skabe mere liv på øerne, skal vi fra Folkettingen have større fokus på de rammebetingelser, øerne skal klare sig under. Øernes store udfordringer er at fastholde en kommunal service i en tid, hvor kommunerne er blevet store og går efter stordriftsrationaler i stedet for at skabe mindre, effektive enheder. Som formanden for Sammenslutningen af Danske Småøer fortalte ved sidste øhøring: Kommunalreformen ødelægger simpelt hen den kommunale service.

Blandt udfordringerne er også at fastholde skoletilbud, ældreservice, omsorgstilbud, foreningstilbud osv. Dernæst er der færgedrift, hvor billetpriserne stiger. Der er problemer med rekruttering af skibsførere, som besværliggøres af nogle helt urealistiske krav til skibsførere ifølge Småøernes Færgeselskaber. Der er problemer med rekruttering af læger, der er problemer med redningsberedskaber, der er ulige konkurrencevilkår for erhvervslivet, fordi de pålægges ekstra transportudgifter eller omkostninger til transport med færgerne, og det kan gå hen og betyde vældig meget for nogle virksomheder.

Øerne lever med nogle planvilkår, som ikke er tilpasset nutiden, og som slet ikke er tilpasset øerne, og det gør det vanskeligt at bygge og investere, satse på nye tiltag. Jeg tror, at en vedtagelse af dette beslutningsforslag vil kunne føre til en god dialog med kommunerne og Sammenlutningen af Danske Småøer, og at der vil findes løsninger til en bedre styrelse og bedre økonomi og selvforvaltning på øerne. Jeg kan varmt anbefale, at man støtter forslaget, og at det får en positiv behandling i det kommende udvalgsarbejde.

Kl. 14:35

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak. Der er et par korte bemærkninger, først er det hr. Henrik Brodersen.

Kl. 14:35

Henrik Brodersen (DF):

Jamen jeg kan da starte med at bekræfte over for ordføreren, at vi i hvert fald skal gøre vores til en positiv behandling i udvalget.

Så vil jeg også gerne have, at vi lige slår fast, at det hverken er den regering, vi har nu med Dansk Folkeparti som støtteparti, regeringen under Poul Nyrup Rasmussen, kommunalreformen for et par år siden eller den i 1970, som gør, at øerne bliver affolket. Det er simpelt hen menneskesammensætningen, der gør, at der ikke er arbejde til folk på øerne, og derfor flytter de. Det er rent faktisk sådan, at den udvikling, der desværre er i gang, jo er både 60 og 80 år gammel. Før i tiden havde man små færger og mange flere mennesker, i dag har man store færger og få mennesker. Det er, fordi folk pendler; i gamle dage boede man derovre og passede sit landbrug og sit fiskeri. I dag er det sådan, at hvis ikke en bonde ejer hele øen, kan han stort set ikke leve af landbruget. Så er der jo ikke så meget for de andre at se til. Så jeg vil bare slå fast, at det altså ikke er kommunalreformen, som er skyld i det her.

Så jeg vil spørge – det er bare sådan en strøtanke, jeg har fået – om man så ikke måske kunne vende det helt om, så man i stedet for at sige, at alt skal være gratis med færgen, rent faktisk gav et pendlerfradrag til dem, der brugte færgen, sådan at de, der ikke havde noget at gøre på færgen, blev på land og måske lagde pengene hos den lokale købmand i stedet for. Var det et forslag, man måske kunne tage med?

Kl. 14:37

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Flemming Bonne (SF):

Jeg vil gerne sige, at vi fra vores side er meget åbne for alle de gode forslag, der måtte komme under udvalgsarbejdet, som kan fremme lysten til at bosætte sig og fremme muligheden for at drive erhverv på øerne. Nu nævnte ordføreren det her forslag. Jeg kan også se andre forslag for mig – f.eks. at man på en eller anden måde understøtter de mennesker, som vil lave hjemmearbejdspladser, både med at etablere kontorhuse og også via skattebilletten, så man giver skatterabat til de mennesker, der arbejder ude i periferien af Danmark.

Vi må jo erkende, at hvis ikke vi gør noget aktivt, vil alting på et eller andet tidspunkt skulle foregå i København, i Århus eller i Odense. Og den udvikling bliver vi nødt til i fællesskab at tage fat i.

Kl. 14:38

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Henrik Brodersen.

Kl. 14:38

Henrik Brodersen (DF):

Nu er ordføreren så inde på, at man måske skulle have skattelettelse, hvis man bosatte sig på en ø. Det er ikke en tankegang, som jeg synes er særlig fremmende, ej heller at man måske lige frem skulle betale folk for at blive derovre.

Men når ordføreren siger, at man vil have, at de får meget mere medbestemmelse på øerne, vil jeg da bare have ordføreren til at bekræfte, om ikke der langt hen ad vejen er muligheder for det med de regler, vi har i dag, og at man ad frivillighedens vej kan give de nye øråd stort set alle de kompetencer, man ønsker at give dem. Og som sådan er det her måske lidt overflødigt og går måske en tand længere, end hvad der er godt. Jeg var selv inde på det her med, at nogle øer er store og nogle er meget små.

Kl. 14:38

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:38

Flemming Bonne (SF):

Nej, jeg kan ikke helt bekræfte det, som Dansk Folkepartis ordfører er inde på her. De lokaludvalg, som der er mulighed for at nedsætte efter den nuværende kommunalstyrelseslov, er ikke så vidtgående, som vi ønsker at et kommende øråd skal være.

Det er ikke en revolution, vi lægger op til, men alligevel nogle større beføjelser, som betyder, at man kan få større beslutningsret over lige

netop de ting, som er livsvigtige for de mennesker, der bor på øerne, herunder betingelserne for færgedrift og priserne på færgedrift. Vi mener ikke, at man skal være afhængig af en kommunalbestyrelses politik på det område.

Kl. 14:39

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Så er det hr. Erling Bonnesen.

Kl. 14:39

Erling Bonnesen (V):

Tak. Det er jo sådan en lidt pudsigt diskussion. Nu har vi været alle partiernes ordførertaler igennem, og alle partier har jo erklæret – i hvert fald i ord først og fremmest – at man egentlig gerne vil hjælpe til med at løse de her særlige udfordringer, der er rundtomkring på øerne.

Så har vi også hørt ministeren redegøre for, hvad der rent faktisk er af muligheder, hvor der er en lang række forskellige både økonomiske og praktiske foranstaltninger til at afhjælpe de problemer, der sådan har været rejst igennem årene. Her og nu er det jo, nogle steder i hvert fald, færgedriftninger, der er det helt store emne; også på det område kan vi glæde os over, at der er sat en række puljer af.

Så til sidst vedrørende det med indflydelsen: Der synes det jo også ret klarlagt, at der faktisk er god tradition for stor indflydelse, og det får man også de steder, hvor man har en god dialog om det. Så er der nogle enkelte steder, hvor man måske ikke helt har viljen til det, men hvor vi kan håbe man får det. Hvorfor er der så egentlig grund til at begynde at bruge flere penge på administration, som vi ser at forslaget også indrømmer? For der gives jo i forvejen et administrativt tilskud. Hvorfor flere penge til administration?

Kl. 14:40

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:40

Flemming Bonne (SF):

Der er ikke nødvendigvis tale om flere penge til administration. Der er måske mere tale om, at man fra den kommunalbestyrelse, der i dag råder over småøer, skal flytte noget administrativ bistand ud til at hjælpe de her øråd. Så enkelt er det. Så der er ikke mere administration eller bureaukrati. Tværtimod er det et forsøg på at styrke selvforvaltningen og sikre, at øboerne får større indflydelse på deres egen hverdag.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige, at øernes situation er helt ekstraordinær vanskelig. Danmark udvikler sig i øjeblikket sådan, at udkantskom-

munerne har det skidt, og landdistrikterne i udkantskommunerne har det lidt værre, og småøerne har det rigtig, rigtig slemt. Sådan nogle ekstraordinære situationer kalder på ekstraordinære løsninger, og det er derfor, det her forslag er fremsat.

Jeg håber, at vi kan vende udviklingen til en lidt mere positiv snak, når vi får det ud i udvalgsarbejdet.

Kl. 14:42

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 14:42

Erling Bonnesen (V):

Jamen det er sådan lidt pudsigt at sidde og lytte lidt til ordførerens argumentation, for i nogle sammenhænge har vi jo i den her debat, ikke bare i dag, men også tidligere, oplevet, at når der virkelig melder sig problemer på banen, går man ind og siger, at staten skal på banen og løse det. Det har staten så også gjort. Der har regeringen jo sammen med Dansk Folkeparti netop lige præcis sørget for, at staten kom på banen, og vi var med til at afsætte nogle puljer.

Det er sådan i debatten her i dag, at så vil man faktisk prøve at trække det den anden vej og få flere, om jeg så må sige, engagementer ført over til selvforvaltning m.v. på øerne, hvilket måske nogle steder godt kan lade sig gøre, men andre steder har man ikke styrken til det.

Så alt i alt synes jeg, at det er som at stritte lidt i hver sin retning. Samlet, når man også tager de erfaringer med på banen, der er, er der så ikke ret gode muligheder for at få indflydelsen allerede, som det er i dag? Og vil ordføreren ikke også bekræfte, at når vi virkelig har sager på dagsordenen, f.eks. færger, bliver der også taget hånd om det?

Kl. 14:43

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:43

Flemming Bonne (SF):

Nej, jeg tror, at Venstres ordfører har misforstået et eller andet. Jeg står ikke her og plæderer for, at staten skal løse alting, tværtimod. Det er jo sådan, at staten, Folketinget her, skal prøve at skabe rammerne for vores demokrati og for vores udvikling i hele Danmark.

Det, forslaget her lægger op til, er faktisk, at de mennesker, der bor på øerne, får lidt bedre rammebetingelser at fungere under, rammebetingelser, som sikrer, at de får et større selvstyre, at de får mulighed for selvforvaltning, at de får

mulighed for at forvalte en større del af kommunens økonomi til øerne, således at de sætter deres eget præg på udviklingen på øerne.

Kl. 14:44

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 149:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af kommission, der skal udvikle neutrale modeller til statslig og mellemkommunal finansiering af kommunernes økonomi.

Af Flemming Bonne (SF) m.fl.

(Fremsættelse 01.04.2009).

Kl. 14:44

Forhandling

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Forhandlingen er åbnet. Indenrigs- og socialministeren.

Kl. 14:44

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-mann):

Forslaget her drejer sig om nedsættelsen af en kommission, der af forslagsstillerne kaldes en videnskabelig og neutral kommission. Denne kommission skulle have til opgave i løbet af et år at udvikle en hel række modeller til statslig og mellemkommunal finansiering af kommunernes økonomi. Jeg forstår forslaget således, at alle disse modeller skulle kunne sikre en bedre sammenhæng mellem skattetryk, service og lokal velfærd.

Kommissionen skal ifølge forslaget være sammensat af eksperter fra universiteterne, SFI og AKF. Det fremgår endvidere, at den skal erstatte, hvad der omtales som tidligere kommunale udvalgsarbejder sammensat med repræsentanter fra KL, Danske Regioner, Finansministeriet og Indenrigs- og Socialministeriet. Jeg går ud

fra, at der så med det menes Indenrigs- og Socialministeriets Finansieringsudvalg.

Forslagsstillerne forsøger i begrundelsen at tegne et billede af traditioner for partipolitiske hensyn ved ændringer i udligningen, eller af, at ændringer er blevet til i lukkede embedsmiljøer, som angiveligt skulle have vist sig stærkt påvirkelige af skiftende interesseorganisationers ønsker.

Jeg kan overhovedet ikke genkende dette billede af et lukket embedsmiljø. Jeg mener tværtimod, at Indenrigs- og Socialministeriets Finansieringsudvalg er et glimrende eksempel på et godt samarbejde mellem en række ministerier samt kommuner og regioner, med kommunerne repræsenteret gennem KL og regionerne gennem Danske Regioner.

Indenrigs- og Socialministeriets Finansieringsudvalg er et teknisk embedsmiljø, der igennem årene har udarbejdet en lang række analyser og beregninger, som er dokumenteret og offentliggjort i et større antal betænkninger, rapporter og notater. Udvalgets arbejde er gennem årene anvendt som grundlag for den siddende regerings fremsættelse af forslag til justeringer i det kommunale udligningssystem for Folketinget. Udvalget opstiller modeller og giver anbefalinger, men det er selvsagt ikke udvalget, som stiller forslagene i Folketinget til udformningen af tilskuds- og udligningssystemet, selv om man kunne få det indtryk ud fra beslutningsforslagets bemærkninger.

Finansieringsudvalgets sammensætning af repræsentanter fra KL og Danske Regioner samt repræsentanter fra en række ministerier indebærer, at udvalget på samme tid repræsenterer en faglighed med hensyn til indretningen af udligningssystemet og viden om lovgivningen og forvaltningen af lovgivningen i kommunerne. Denne sammensætning af faglighed og kommunal viden vurderes at være et nødvendigt grundlag for at opstille mulige modeller for indretningen af de kommunale finansieringssystemer for den til enhver tid siddende regering, når der vurderes at være behov for det.

Herudover har udvalget gennem sin sammensætning en viden om de overvejelser og synspunkter, som kommunerne og regionerne kan have i forhold til indretningen af systemet. Men udvalget har i øvrigt også ved forskellige lejligheder inddraget teknisk ekspertise udefra vedrørende bl.a. statistiske metoder.

Jeg mener ikke, at en tilsvarende kombination af kompetence og viden vil kunne opnås gen-